

RZECZNIK PRAW OBYWATELSKICH

Warszawa,

Adam Bodnar

XI.518.71.2016.MS

**Pan Witold Kołodziejcki
Przewodniczący Krajowej Rady
Radiofonii i Telewizji**

Skwer kard. S. Wyszyńskiego 9
01 – 015 WARSZAWA

Jako Rzecznik Praw Obywatelskich pragnę wyrazić zaniepokojenie wyemitowanym na antenie TVP Info, wyraźnie antymigranckim spotem zapowiadającym program „Minęła dwudziesta”. W nadanym na antenie publicznej telewizji materiale seria pozbawionych kontekstu zdjęć agresywnych mężczyzn o różnym pochodzeniu narodowym i etnicznym zestawiona została z budującą napięcie muzyką i cytatem z wypowiedzi Prezydenta Gdańska na temat powołania przy gdańskim magistracie Rady Imigrantów. Nie budzi przy tym moich wątpliwości, że film ten, w zamierzeniu autorów, miał przedstawić społeczność migrantów w negatywnym świetle, wywołać u odbiorców lęk i niechęć wobec tej społeczności, a pośrednio, także wobec inicjatywy Prezydenta Gdańska.

Nie sposób ocenić wspomnianego materiału bez odniesienia się do nastrojów społecznych, a zwłaszcza do pojawiających się i manifestowanych coraz częściej przez społeczeństwo polskie postaw ksenofobicznych. Wpływ na takie nastroje ma również debata tocząca się w mediach wokół tematów migracji czy uchodźstwa, której uczestnicy często posługują się krzywdzącymi stereotypami, stosują uproszczenia, a w niektórych przypadkach, jak to miało miejsce w omawianym spocie, świadomie odwołują się do emocji i lęków odbiorców. Skrajnym, ale częstym przejawem postaw ksenofobicznych są natomiast akty przemocy, werbalnej lub fizycznej, których ofiarami są osoby o różnej narodowości, pochodzeniu etnicznym, rasie czy wyznaniu. **Statystyki opracowywane przez Policję wyraźnie wskazują przy tym, że w ostatnim roku gwałtownie wzrosła liczba takich czynów popełnianych wobec muzułmanów i osób pochodzenia arabskiego, jednoznacznie utożsamianych ze społecznością migrantów¹.** Wpływ treści i formy komunikatów prezentowanych w mediach na bezpieczeństwo społeczności, których one

¹ Dane wskazujące na taki wzrost zaprezentowane zostały przez przedstawiciela Komendy Głównej Policji między innymi podczas LVII posiedzenia Komisji Wspólnej Rządu i Mniejszości Narodowych i Etnicznych, które odbyło się w siedzibie Ministerstwa Spraw Wewnętrznych i Administracji w dniu 5 października 2016 r.

dotyczą, jest oczywisty. To zaś sprawia, że na twórcach i nadawcach audycji, spotów i innych przekazów medialnych spoczywa duża odpowiedzialność, w tym wynikająca z art. 18 ust. 1 ustawy z dnia 29 grudnia 1992 r. o radiofonii i telewizji (Dz.U. z 2016 r., poz. 639 z późn. zm.). Zgodnie z tym przepisem, **audycje i inne przekazy nie mogą zawierać treści nawołujących do nienawiści lub dyskryminujących ze względu na rasę, narodowość lub wyznanie**. Należy ponadto zauważyć, że ustawa ta w art. 21 stanowi, że publiczna telewizja realizuje misję publiczną, oferując całemu społeczeństwu i poszczególnym jego częściom, zróżnicowane programy cechujące się pluralizmem, bezstronnością, wyważeniem i niezależnością oraz innowacyjnością, wysoką jakością i integralnością przekazu. Ponadto prezentowane programy powinny m.in. rzetelnie ukazywać całą różnorodność wydarzeń i zjawisk w kraju i za granicą, a także sprzyjać swobodnemu kształtowaniu się poglądów obywateli oraz formowaniu się opinii publicznej.

Z licznych doniesień medialnych wynika, że do Krajowej Rady Radiofonii i Telewizji wpłynęło 36 skarg od różnych podmiotów dotyczących ww. materiału. W związku z tym, na podstawie art. 13 ust. 1 pkt 2 ustawy z dnia 15 lipca 1987 r. o Rzeczniku Praw Obywatelskich (Dz.U. z 2014 r., poz. 1648 z późn. zm.), zwracam się do Pana Przewodniczącego z uprzejmą prośbą o poinformowanie o sposobie, w jaki skargi te zostały przez Krajową Radę Radiofonii i Telewizji rozpatrzone. Proszę przy tym o wskazanie, czy badając te skargi Rada oceniła sporny materiał pod kątem naruszenia art. 18 ust. 1 ustawy o radiofonii i telewizji.

Jednocześnie zwracam się do Pana Przewodniczącego z uprzejmą prośbą o podanie liczby skarg, które wpłynęły do Rady w ciągu ostatnich 12 miesięcy w sprawach dotyczących pojawiających się w audycjach i przekazach medialnych treści dyskryminujących lub treści nawołujących do nienawiści ze względu na rasę, narodowość, pochodzenie etniczne lub wyznanie. Byłbym też zobowiązany za poinformowanie mnie, jak w praktyce Rady przebiega badanie tego typu skarg i jakie rezultaty badania takie przynoszą, a zwłaszcza, w ilu przypadkach, w ciągu ostatniego roku, zarzuty o dyskryminację lub nawoływanie do nienawiści się potwierdziły i jakie konsekwencje ponosili autorzy lub nadawcy materiałów zawierających takie treści.